

## Gyeemesi Ɔwolé

<sup>1</sup> Me Gyeemesi ɔbono n gye Wurubuaare de Wura Yesu Kirisito gɛsun ɔwɔrabo mɔ ne n kya wɔra genen ɔwolé baare. N kya faala feye Gyuda awura akpen gudu-anyɔ abono fe sɔɔ Yesu gyi ne fe yaase kpe fe te fe te asa ako nsinkpan so mɔ.

*Fe Kya Wu Awɔrɔfɔɔ Mɔ, Fe' Yegɛ I' Wɔra Feye Ɔkon*

<sup>2</sup> Me-nanboana Yesu asonbo, abere abono fe kya wu awɔrɔfɔɔ kpɛi-kpɛi mɔ, fe' yegɛ i tansi wɔra feye ɔkon.

<sup>3</sup> Fe' bii yee awɔrɔfɔɔ mɔ a kya daase feye-gikagyan gibono fe ka gyan Yesu so mɔ a kya kere daa. Fe taale ka gyan Yesu so kpaa lii mɔ, fe laa wɔra asa abono me bo gisen ilaa kamaase dɔ.

<sup>4</sup> Imɔso fe' nye gisen genen de fe' yegɛ feye-gisen gibono gi' wɔra gɛsun feye-asen dɔ kpaa loge. Fe wɔra genen mɔ, fe laa nye ten ansi de fe' wɔra Wurubuaare gisen dɔ ilaa, ibono iko i man san feye.

<sup>5</sup> Nengyene ɔlaako ginyi ne n kya san fo ɔko mɔ, kaase ɔ' dalaa kole Wurubuaare. Ɔ laa sa mɔ. Wurubuaare kya kyee nyamese kamaase ilaa lii mɔ-gisen dɔ; in kya loo mɔ.

<sup>6</sup> Fo ɔkamaase ɔbono fo laa kole ɔlaako ginyi lii Wurubuaare ase mɔ, kyu gisɔgyi kole mɔ. Gen sa fo' yegɛ i wɔra fo tefee-tefee. Ɔbono ɔ kya kole Wurubuaare ilaa ne i bo mɔ tefee-tefee mɔ, ɔ de

daa fɛɛ ɛnɔɔɔɔɔɔɔ afuu a kya da nkyu apoo so, gi kya kpe gi kya ba mɔ.

<sup>7</sup> Kaase ɔɔɔɔɔɔɔ ɔ' bii yɛɛ ɔ maŋ nyɛ sɛi lii Wurubuaare ase.

<sup>8</sup> ɔ gye daa nwonso nnyɔ-nnyɔ wura. Mɔ-ilaa kamaase dɔ mɔ i bo mɔ daa tɛfɛɛ-tɛfɛɛ. ɔ mɛŋ kya tɛɛ yɛɛ ilaa kolon so.

<sup>9</sup> Me-nanbo Yesu sonbo, fo ɔɔɔɔɔɔɔ fo gye yenbo mɔ, yaale fo-nyoro. I lii fɛɛ kyu lii Yesu so mɔ, fo naa mɔ, fo bo dudu.

<sup>10</sup> Ne fo gye aterɛnbi wura ne Wurubuaare gi bara fo gɛɛ mɔ, yaale fo-nyoro. Bii yɛɛ i maŋ kɛɛla ne fo-gɛsinkpan so gɛkyena gɛ laa ta ɔkara fɛɛ ɛnɔɔɔɔɔɔɔ oyii afototo kee a mɛŋ kya kyena oyii so kɛɛla mɔ.

<sup>11</sup> Owi kya dii ne i kya son mɔ, oyii mɔ afototo a kya nyɔɔne, ne a kya yɔɔ too-too. Nfono mɔ, afototo mɔ ɔdan ɔɔɔɔɔɔɔ nkana a bo mɔ, ɛnɛn ɔdan mɔ kya yɛla ɔkara. Imɔso aterɛnbi wura kee kpe ɔ dɛ mɔ-gɛsun dɔ mɔ, ɛnɛn kee ne ɔ laa wu' ne.

<sup>12</sup> Omudɛnsɛbo ne n gye fo ɔɔɔɔɔɔɔ fo kya wu awɔɔɔɔɔɔɔ ne fo daboɛ nyɛ gisen sɔɔ Yesu gyi mɔ. Nɛngyɛnɛ awɔɔɔɔɔɔɔ mɔ a daase fo kɛɛ ne fo kɛda fo-gisɔɔgyi mɔ dɔ kpaɛ lii mɔ, Wurubuaare laa tɛɛla fo. ɔ laa yɛgɛ fo' nyɛ kyena mɔ ase fɛɛ ɛnɔɔɔɔɔɔɔ ɔ ka yɛla sa asa abono mɛ kya laare mɔ-ilaa mɔ.

<sup>13</sup> Nɛngyɛnɛ ilaa iko i kya pɛɛdɛ fo de fo' wɔra ilaa nyɛnyɛn mɔ, gɛŋ sa fo' tɔgɛ yɛɛ, "Wurubuaare ne n kya yɛgɛ ne i kya pɛɛdɛ mɛ ɛnɛn." I kya nyiile yɛɛ ilaa nyɛnyɛn giwɔra i maŋ taale da Wurubuaare ɔboɛ, ne iŋ bo no

yεε Wurubuaare laa yεε ilaa nyenyen giwora i' pεede nyamesε.

<sup>14</sup> Pεi ne ilaa nyenyen i laa pεede fo oko mɔ, i laa lii daa fo gbaa-gbaa ɔbole gelaare ase. Ilaa nyenyen i laa da fo ɔbole de i' bingiri fo-gelaare ilaa.

<sup>15</sup> Imɔso nyamesε ɔbole gelaare ilaa mɔ ne n kya yεε ilaa nyenyen i kya ba mɔ-gewɔnsa dɔ. I ba genen mɔ, ɔ laa wɔra ilaa nyenyen. Ɔ kpe ɔ kya wɔra ilaa nyenyen mɔ, mɔ-ɔkyenaten Wurubuaare ase mɔ laa lii mɔ-gibaa.

<sup>16</sup> Me-nanboana laarese, feη sa fe' yεε oko ɔ' penε feye kyu lii ilaa ide so.

<sup>17</sup> Owi kamaase ilaa ibono i boran mɔ i tu aye mɔ, abεε a nye ilaa ibono i kya gyi ginsi kpaalɔge mɔ, Wurubuaare ne n sa aye imɔ genen. Aye-se Wurubuaare ɔbono ɔ lee soso-lee ifatela mɔ ne n kya yεε ne genen ilaa ibono i kya yii aye-gibaa. Wurubuaare bere ɔη kya kyεεge fεε soso-lee ifatela mɔ de o' kyu aye wɔra gibiri dɔ.

<sup>18</sup> Kyu naa de Wurubuaare gesintin agyebi mɔ so mɔ, ɔ yεε aye abono a ka gyan Yesu so mɔ, a nye gεkyena pobɔɔ. Wurubuaare gelaare ne n gye yεε aye ne a' wɔra agyangbarabo ilaa kamaase ibono ɔ lee mɔ pewu dɔ.

### *Fε Nye Nu Wurubuaare Agyebi Mɔ, Fe' Wɔra Amɔ So Ilaa*

<sup>19</sup> Me-nanboana laarese, nengyene oko kya tongε de feye mɔ, feye ɔkamaase ɔ' yela giso de o' nu. Ɔη sa ɔ' kpaala mɔ-lee getongε so. Ɔko-re oko ɔη sa ɔ' kpaala sɔɔ ginyadon.

<sup>20</sup> I lii fεε nyamesε ginyadon giη kya kpaalɔge mɔ de mɔ-gisen dɔ i' wɔra ɔdan sa Wurubuaare.

21 Imoso fe' tɛɛ fɛye-nyoro lii ilaa wɔrase kamaase ibono in̄ kaabore fe' wɔra mɔ dɔ. Ilaa nyenyen giwɔra i gbigi. Fe' taa imɔ pɛwu giwɔra yɛɛ. Wurubuaare gi kyu mɔ-agyɛbi mɔ wɔra fɛye-asen dɔ. Fe' bara fɛye-nyoro gɛsɛ de fe' nu amɔ gɛsɛ. Amɔ ne nan taale mɔlɛgɛ fɛye de fe' nyɛ Wurubuaare ase gɛkyena.

22 Fe' wɔra daa asa abono mɛ kya kyu Wurubuaare agyɛbi mɔ kyu wɔra gɛsun mɔmɔ-gɛkyena dɔ mɔ. In̄ sa i' ba yɛɛ fe gye asa abono mɛ kya nu Wurubuaare agyɛbi mɔ wɔra mɔmɔ-aso dɔ wole penɛ mɔmɔ-nyoro mɔ.

23 Ɔbono ɔ kya nu agyɛbi mɔ ne ɔn̄ kya wɔra amɔ so ilaa mɔ, ɔ de daa fɛɛ ɔbono ɔ kya kere mɔ-nyoro diiwu dɔ mɔ.

24 Ɔ kpe wu mɔ-nyoro ne ɔ naa lii diiwu mɔ ase mɔ, ɔ ti tan genɔɔbono mɔ-ansi dɔ i de mɔ. Genen kee ne ako mɛ kya nu Wurubuaare agyɛbi de mɛ' lɛɛ ansi taa amɔ yɛɛ ne.

25 I kaabore nyamesɛ ɔ' kpe ɔ kya nu Wurubuaare-lɛɛ nbara nbono gi boran ɔkpa kamaase so mɔ ɔ kya wɔra mɔ-aso dɔ. Nmɔ ne n kya yɛɛ ne nyamesɛ kya nyɛ mɔ-nyoro lii ilaa nyenyen giwɔra dɔ. Ɔ kya nu nbara mɔ mɔ, ɔn̄ sa ɔ' wɔra isa ɔbono ɔ kya nu de ɔ' kii taa yɛɛ mɔ. Ɔ' wɔra daa isa ɔbono ɔ kpe ɔ kya wɔra nbara mɔ so gɛsun mɔ-gɛkyena dɔ. Ɔ kya wɔra genen mɔ, Wurubuaare laa yuule mɔ de mɔ-ilaa wɔrase i' wɔra ɔdan sa mɔ.

26 Fo ɔbono fo nyi yɛɛ fo kya son Wurubuaare ne fon̄ kya bii kere fo-ɔnandii so mɔ, fo kya penɛ fo-nyoro ne. Fo genen Wurubuaare gison mɔ gin̄ bo agyan ako.

27 Ɔson ɔbono fo laa son aye-se Wurubuaare ne ɔ laa kyu fo yee fo kya son mo kanpe fon kya fue mo ne n gye nne? Imo ne n gye yee fo nyamese fo wu anmenbi de akulaabo me kya yiyee mo, kere omo so. Iko kee ne n gye yee fo laa dii fo-nyoro de gesinkpan gedε so nwansa gi men' nye denge fo-nwansa lii Wurubuaare gelaare ilaa worase so.

## 2

*Fo Kere Ansi So Wole Buu Ako Taa Ako Yegε Mo, Fo Tɔɔ Nbara*

<sup>1</sup> Me-nanboana, fe kya soo aye-Wura Yesu Kirisito, ɔbono ɔ gye Nyisigyɪ Wura mo, gyi faa mo, feɲ sa fe' kere asa ansi so wole kyu buubuu sa asa ako taa ako yegε.

<sup>2</sup> A taa kyu yee aterenbi wura oko wɔra sika kɔkɔo nbɔɔre, ne o bun gikuru dense, ne ɔ naa baa loo tu feye Yesu asonbo fe gyan' fe kya son. Nfono kee mo, yenbo oko gi baa tu feye. Ɔ kye' daa apanan kyua-kyua.

<sup>3</sup> Aterenbi wura mo gi kyu ilaa dense wɔra mo-nyoro so so mo, fe wu mo mo, fe bugi ansi de mo ne fe tɔge sa mo yee, "Ba kyena ansi do gere." Yenbo mo bere, fe tɔge sa mo daa yee, "Kyon kpaa yele faa," abee "Kpelege kyena gesinkpan aye-ayaa do gere."

<sup>4</sup> Fe tɔge genen faa mo, fe kya wɔra feε nbele agyibo abono me kya kere anyamese ansi so gyi momo-nbele mo ne. Fe kya tɔge yee ode gye nyamese gbaa'; ode bere on gye nyamese gbaa' ne. Fe' bii yee ilaa ibono i bo feye-amu do ne fe kya tɔge genen mo, in boran.

<sup>5</sup> Me-nanboana laarese, fe' yela giso de fe' nu. Feη kya wu yeε abono me gye ayenbo gesinkpan so gekyena gedε dɔ mɔ ne Wurubuaare gi tɔse leε yeε me' tansi ka gyan Yesu so de me' wɔra Wurubuaare awuragyibo? Mɔ-awuragyibo akyenabi mɔ ne Wurubuaare gi ka yela sa abono me kya laare mɔ-ilaa mɔ.

<sup>6</sup> Ne feye bere fe mēη kyu ayenbo tere sei. In gye aterenbi awura ne n kya nyala feye ne me kya biide feye kpe nbεle ogyiten adaa-adaa mɔ?

<sup>7</sup> Mɔmɔ ne n gye abono me kya saale feye-Wura Yesu, yege mɔ-ginyen dɔ, mɔ, ne me gyere feye Wurubuaare sagyere.

<sup>8</sup> Aye-Wura Wurubuaare nbara tirise ne n gye yeε, "Laare fo-nanbo nyamese fee fo-nyoro" fee genɔɔbono Wurubuaare agyebi a kya nyiile mɔ. Nengyene fe kya gyi genen nbara nde so mɔ, fo kya wɔra ilaa dense ne.

<sup>9</sup> Nengyene fe kya kere ansi so ilaa kyu buubuu sa ako taa ako yege bere mɔ, ilaa nyenyen ne fe kya wɔra genen. Fe gyi gipueε, i lii fee fe tɔrɔ Wurubuaare nbara.

<sup>10</sup> Nengyene fo nyamese fo kya gyi Wurubuaare nbara mɔ so ne i san daa nkolon mɔ, fo tɔrɔ Wurubuaare nbara mɔ pewu so ne.

<sup>11</sup> I lii fee Wurubuaare ɔbono ɔ tɔge yeε, "Geη sa fo' laare ɔko mɔ-ka," mɔ, mɔ kee ne n tɔge yeε, "Geη sa fo' mɔɔ isa." Nengyene fo nyamese foη laare ɔko mɔ-ka ne fo mɔɔ isa mɔ, Wurubuaare laa bun fo gipueε yeε fo tɔrɔ nbara.

<sup>12</sup> Wurubuaare laa gyi feye-nbεle mɔ, ɔ laa kyu daa nbara nbono gi kya yege ne nyamese kya nye mɔ-nyoro lii ilaa nyenyen giwɔra dɔ mɔ gyi feye-

nbɛɛ. Fɛ ti nyɛ bii genen faa mɔ, fɛ' yɛgɛ fɛyɛ-  
ilaa wɔrase de fɛyɛ-ilaa tɔgɛsɛ i' kyena de genen  
nbara nbono.

<sup>13</sup> I lii fɛɛ gɛkaabono Wurubuaarɛ laa gyi fɛyɛ-  
nbɛɛ mɔ, fo ɔbono fo mɛɲ su fo-nanbo nyamesɛ  
so mɔ, ɔ maɲ su fo so kee. Atolonbo berɛ  
Wurubuaarɛ laa su mɔmɔ so abɛrɛ abono ɔ laa  
gyi anyamesɛ nbɛɛ mɔ.

### *Fɛ' Kyu Fɛyɛ-Gikagyan*

#### *Gibono Fɛ Kya Ka Gyan Yesu So Mɔ Wɔra Gɛsun*

<sup>14</sup> Me-nanboana Yesu asonbo, nengyene ɔko  
kya tɔgɛ yɛɛ ɔ ka gyan Yesu so ne ɔɲ kya  
wɔra imɔ so gɛsun mɔ, nɛɛ ne i laa kpaa mɔ?  
Gikagyan gibono ɔnan gi maɲ taalɛ mɔlɛgɛ mɔ  
de ɔ' nyɛ Wurubuaarɛ asɛ gɛkyena.

<sup>15</sup> A taa kyu yɛɛ aye-nanbo nyensɛ abɛɛ ɔkyiisɛ  
ɔko naa awo ne ɔɲ kya nyɛ agyudɔ de o' gyi.

<sup>16</sup> Ne fo ɔko fo wu genen isa ɔbono, ne fo tɔgɛ  
sa mɔ yɛɛ, “Naa fo kya kpe de gisen yuuli. Awo  
aɲ' baa mɔɔ fo. Gyi de fo' kaabo,” yɛgɛ foɲ kii sa  
mɔ ilaa ibono i tiri mɔ mɔ, fo nyi yɛɛ i bo agyan  
ako sa mɔ ne?

<sup>17</sup> Imɔso fo nyamesɛ fo ka gyan Yesu so ne foɲ  
kya wɔra imɔ so gɛsun mɔ, fo-gikagyan mɔ gi gye  
daa gikagyan wusɛ.

<sup>18</sup> ɔko laa taalɛ tɔgɛ sa ɔko yɛɛ, “Fo yɛɛ fo kya  
ka gyan Yesu so. Mi-i me mɔ n kya wɔra gikagyan  
mɔ so gɛsun.” Nɛɛ so ne fo kya ka gyan Yesu so  
ne foɲ kya wɔra gikagyan mɔ so gɛsun? Nyiile  
me genen gikagyan gibono. Me berɛ nan wɔra

gikagyan mɔ gesun de i' lɛɛ nyiile yɛɛ nɛ ka gyan Yesu so gesintin.

<sup>19</sup> Fo ɔbono fo sɔɔ gyi yɛɛ Wurubuaare kolon ne n bo no mɔ, fon ti wɔra sei. Ilaa nyenyen pɛwu gemu isɔɔ gbaa mɛ kya sɔɔ gyi yɛɛ Wurubuaare bo no. Ne mɛ selɛ gifuu kee yɛɛ Wurubuaare laa biide ɔmɔ-giso.

<sup>20</sup> Fo ɔbono fon kya sa gɛwɔnsa kpe geta mɔ, yela giso de fo' nu yɛɛ nengyene ɔko bo gikagyan ne ɔɲ kya wɔra gimɔ so gesun mɔ, genen gikagyan gibono giɲ bo agyan.

<sup>21</sup> Wurubuaare gi kyu aye Gyuda awura aye-naana Aberaham yɛɛ mɔ-gisen dɔ i boran. Ɔkra ɔmɔ so ne Aberaham gi nyɛ ne Wurubuaare gi kyu mɔ yɛɛ mɔ-gisen dɔ i boran mɔ? Imɔ ne n gyɛ yɛɛ Aberaham gi kyu mɔ-gikagyan wɔra gesun. O kyule sa Wurubuaare yɛɛ ɔ laa kyu mɔ-bi Ayisiki lɛɛ asunbi sa mɔ, imɔso o kyu mɔ kpe asunbi ɔlɛɛten.

<sup>22</sup> Fɛɲ wu yɛɛ Aberaham gi ka gyan Wurubuaare so ne ɔ wɔra gikagyan mɔ so gesun mɔ? Mɔ-gesun gebono ɔ wɔra genen so mɔ, mɔ-gikagyan mɔ gi nyɛ ta gudu.

<sup>23</sup> Imɔ ne n yɛɛ ne ilaa ibono Wurubuaare agyɛbi mɔ a tɔɛ lii Aberaham so mɔ i nyɛ ba gesintin. I tɔɛ yɛɛ,

“Aberaham gi ka gyan Wurubuaare so.

Ne mɔ-gikagyan gibono so mɔ,

Wurubuaare gi kyu mɔ yɛɛ mɔ-gisen dɔ i boran.”

Imɔso ne mɛ kya tɔɛ yɛɛ Aberaham gyɛ Wurubuaare mɔ-kyemene mɔ.



24 Imɔso fɛ' bii yɛɛ nengyene Wurubuaare gi kyu ɔko yɛɛ mɔ-gisen dɔ i boran mɔ, in gye mɔ-gikagyan mɔ wole so. Pɛi de ɔ' nye genen mɔ, i lii genɔɔbono o kyu mɔ-gikagyan gibono kyu wɔra gesun mɔ so.

25 A' kii kerɛ oloobu kyiiɛ ɔko, mɛ kya tere mɔ yɛɛ Rahabɛ. Nkana ɔ gye daa tutukyii. Genen kee ne Wurubuaare gi kyu mɔ yɛɛ mɔ-gisen dɔ i boran ne. I lii fɛɛ o kyu mɔ-gikagyan gibono ɔ ka gyan Wurubuaare so mɔ wɔra gesun. Imɔ ne n gye yɛɛ Rahabɛ baare gi sɔɔ Gyuda awura isɔɔ ibono mɛ ba mɔ-ɔsowole so mɔ gisafo, ne abere abono mɔmɔ-akyobo mɛ kya laare mɛ' mɔɔ ɔmɔ mɔ, o nyiile mɔmɔ ɔkpa ne mɛ nye lii mɔmɔ-akyobo mɔ abaa dɔ.

26 A' kyu gikagyan gibono fo nyamesɛ fo bo ne fon kya wɔra gimɔ so gesun mɔ kyu kɛsere de nyamesɛ nyoro gibi de a' kerɛ. Nengyene nyoro gibi gi bo no ne ɔɲɛ mɛɲ baa ɔ bo gimɔ dɔ mɔ, genen nyoro gibi gibono gi wu' ne. Genen kee ne gikagyan gibono fo nyamesɛ fo ka gyan Wurubuaare so ne fon kya wɔra gimɔ so gesun mɔ, genen gikagyan gibono kee gi wu' ne.

### 3

#### *Fɛ' Bii Feye-Atɔngɛbi*

1 Me-nanboana, fɛ' mɛɲ sa fɛ' yɛɛ fɛye dɔ asa sakyɔ mɛ' wɔra Wurubuaare agyɛbi anyiilebo. I lii fɛɛ nengyene Wurubuaare laa gyi anyamesɛ nbele mɔ, ɔ laa gyi aye abono a gye mɔ-agyɛbi anyiilebo mɔ nbele gensipɛere so don asa sense.

<sup>2</sup> Imoso fe' nyingi yee aye okamaase kya sidi ilaa kpei-kpei do gikyo.

Nengyene fee oko men kya sidi mo-getonge do mo, genen kaase obono bere gi ta gudu ne; o kya taale mo-nyoro ilaa sense pewu do kee.

<sup>3</sup> A' kyu aye-getonge kyu kesere de genobono nyamese kya taale kyu gibeletu pii giko kyu wora bee gen do mo. Gibeletu pii mo gi kya biide bee mo-nyoro mo pewu kpe de nfono so nyamese mo kya laare mo.

<sup>4</sup> A' kyu akolii bele-bele abono a naa apoo so mo kee kyu wora sinkaala de a' kerere. I bo no yee akolii mo a gye abele-bele ne afuu bolonse a de amo a naa nkyu so. Itaatu pii-pii iko ne me kya kibi ne i kya yee akolii mo a kya kpe de nfono so me kya laare mo.

<sup>5</sup> Genen kee ne nyamese onandii de faa. O gye ilaa pii aye-nyoro do. Genen onandii baare ne nyamese kya kyu toge ilaa bele-bele nyiile mo-nyoro. Genen kee ne gipo ne n kine gi nyaakyo nne, gifilaa pii gi laa taale dee gim do pewu.

<sup>6</sup> Onandii kee de daa fee ogya. Fee genobono ilaa nyenyen i kya kyangere de i' nyaakyo gesinkpan so mo, genen kee ne onandii kya wora ilaa nyenyen nyamese do ne. Nengyene a kya toge ilaa nyenyen mo, i kya kyu aye-nyoro pewu loo ilaa nyenyen giwora do. I ti taale nyida aye-gkyena do pewu, fee genobono ogya kya dee ilaa nonii mo. I ba genen mo, ilaa nyenyen pewu gemu mo ne n wora mo-ilaa kyu naa de nyamese onandii so genen.

<sup>7</sup> Ilaa kamaase ibono Wurubuaare gi lee, fee ife do nbue, nbuii, ilaa ibono i kya kpil imo-ito

so mɔ, de nkyu dɔ nbue pɛwu, nyamese laa taale bela imɔ ikamaase, ne gesintin mɔ anyamese me ti taale bela imɔ.

<sup>8</sup> Ɔnandii bere, meɲ bo gibela; mɔ-ilaa nyenyen ibono ɔ kpe ɔ kya wɔra mɔ i de daa fee gibɔɔ gibono gi kya mɔɔ nyamese kusaa mɔ.

<sup>9</sup> Ɔnandii ne a kya kyu yen aye-se Wura Wurubuaare, ne ɔnandii kolon baare kee ne a kya kyu tɔge nno wɔra aye-nanboana anyamese abono Wurubuaare gi lee fee mɔ gbaa-gbaa oyuduu mɔ.

<sup>10</sup> Aye-nno de iyuuli, aye-nno de ikyugya faa mɔ, i boran? Me-nanboana, imɔ ide in kaabore i' ba genen.

<sup>11</sup> Fe' bii yee nkyu nbono gin bo nfole de nkyu nbono gi bo nfole mɔ gin kya kyon lii ɔbon kolon gemu.

<sup>12</sup> Kankama oyii meɲ kya sɔɔ mango, ne gifole gin kya sɔɔ kankama abi. Me-nanboana, in bo no yee nkyu nbono gin bo nfole mɔ de nbono gi bo nfole mɔ gi laa taale kyon lii ɔbon kolon gemu kpa-a.

### *Ɔlaako Ginyi Gi Bo Ginyɔ So*

<sup>13</sup> Feye dɔ ane ne n nyi ɔlaako ne ɔ kya nu ilaa gese? Kaase o' kyu mɔ-ɔlaako ginyi mɔ kyu bara mɔ-nyoro gese de ɔ' wɔra ilaa dense mɔ-gekyena dɔ. Ɔ' yee genen gekyena dense gebono ge' lee nyiile yee o nyi ɔlaako gesintin. Genen ɔlaako ginyi mɔ gi kya yee nyamese kya bara mɔ-nyoro gese.

<sup>14</sup> Nengyene fe kya wɔra genɔ ako so abee fe te gikoso gegyanbue gekyena mɔ, feɲ sa fe'

nyiile feye-nyoro. Feŋ sa fe' kine Wurubuaare-  
 læe gəsintin ilaa de fe' kee abon yee fe nye olaako  
 ginyi lii Wurubuaare ase.

<sup>15</sup> Nyamese obono o kya wɔra genen ilaa  
 nyenyen ibono mo, olaako ginyi gibono o bo mo  
 giŋ lii Wurubuaare ase. I gye daa gəsinkpan so-  
 læe olaako ginyi gibono gi gye nyamese gibaa so  
 nwɔnsa, ne gi lii daa ilaa nyenyen pewu gemu  
 isoo mo ase.

<sup>16</sup> I lii fee fe kya wɔra genɔ ako so ne fe te  
 gikoso gegyanbue gekyena mo, fe laa kere mo,  
 ilaa kamaase i laa kpe i de daa giyan-giyan sa  
 feye, ne ilaa nyenyen kpei-kpei pewu giwɔra ne  
 nan nye feye do.

<sup>17</sup> Olaako ginyi gibono gi lii Wurubuaare ase  
 mo bere giŋ de genen. Ibono i gyangbara mo,  
 Wurubuaare ase-læe olaako ginyi mo gi gye daa  
 gisen dense ilaa. Obono o bo Wurubuaare-læe  
 olaako ginyi mo kya lɔro asa nsana, o kya yuuli  
 asa asen, ne o kya nu ilaa gese kusaa. O kya tansi  
 su mo-nanbo so ne o kya wɔra ilaa dense kpei-  
 kpei gikyo. Nyamese obono o bo Wurubuaare-læe  
 olaako ginyi mo meŋ kya kere ansi so wole de o'  
 kyu buubuu sa ako taa ako yegɛ. Oŋ kya penɛ  
 asa.

<sup>18</sup> Nengyene asa me laa nye de momo-  
 asen do i' wɔra odan sa Wurubuaare mo, i laa lii daa asa  
 abono me kya laare gisen yuuli ne me kya lɔro  
 asa nsana mo ase.

## 4

*Fe' Bara Feye-Nyoro Gese Sa Wurubuaare*

<sup>1</sup> Menε ne n kya bara fεye-nlɔgedε de nluu mɔ daa? In gye fεye-ɔbole gelaare ilaa ne n kpε i kya kɔ fεye-nyoro gibi dɔ genen faa?

<sup>2</sup> Fε kya laare ilaa; fεη kii fε kya nyε. Imɔso ne fε kya mɔɔ asa faa. Ɔko ilaa i kya wɔra fεye onsipara, fεη kii fε kya nyε imɔ. Genen so ne fε kya laare nlɔgedε de nluu mɔ. Fεη kya kole Wurubuaare, imɔso ne fεη kya nyε faa.

<sup>3</sup> Nengyene fε kya kole mɔ ne fεη kya nyε mɔ, i lii fεε ilaa ibono so fε kya kole mɔ mɔ in kya kyena sa mɔ daa. Fε kya kole mɔ ilaa daa de fe' kyu wɔra fεye-ɔbole gelaare ilaa.

<sup>4</sup> Fε kya lii Wurubuaare gemara. Fε' bii yεε nyamesε gi kyu gesinkpan gedε so ilaa gekyemene mɔ, Wurubuaare ilaa bere, ɔ laa kyo imɔ. Imɔso fo ɔbono fo kya laare fo' lεε gesinkpan so ilaa gekyemene mɔ, fo laa bingiri Wurubuaare ɔkyobo.

<sup>5</sup> In gye giyan so ne i bo Wurubuaare agyeɓi dɔ yεε,

“Oduduu ɔbono Wurubuaare gi yεge ɔ bo aye anyamesε dɔ mɔ

kya pεere ginsi aye so yεε a' kyu aye-gisen pεwu sa Wurubuaare.”

<sup>6</sup> Wurubuaare bere kpε ɔ kya sa aye so gεwɔnsa dεnsε don genɔɔbono i kaabore aye mɔ. Imɔso ne Wurubuaare agyeɓi dɔ i tɔge yεε,

“Wurubuaare kya tii asa abono mε kya nyiile mɔmɔ-nyoro mɔ ɔkpa,

de mεη sa mε' nyε mɔmɔ-gelaare.

Asa abono mε kya bara mɔmɔ-nyoro gεsε mɔ bere,

Wurubuaare kya sa mɔmɔ so gɛwɔnsa dɛnsɛ.”

<sup>7</sup> Imɔso fɛ' bara fɛye-nyoro gɛsɛ sa Wurubuaare. Fɛ' yelɛ kɔ de ilaa nyenyɛn pɛwu gɛmu mɔ. Fɛ wɔra genen mɔ, ɔ laa selɛ taa fɛye yɛgɛ.

<sup>8</sup> Fɛ tu sindi Wurubuaare mɔ, mɔ kee laa tu sindi fɛye. Fɛye ilaa nyenyɛn awɔrabo mɔ, fɛ' foro fɛye-abaa lii ilaa nyenyɛn giwɔra dɔ. Fɛye abono fɛ gye nɔwɔnsa nnyɔ-nnyɔ awura mɔ, fɛ' lɔrɔ fɛye-asen dɔ de fɛ' yelɛ Wurubuaare ilaa wolɛ so.

<sup>9</sup> Fɛ' bɔɔda fɛye-nyoro. Fɛ' su de fɛ' saawo. Fɛ' yɛgɛ fɛye-inɛmasɛ i' bingiri osulon de ɔkon ɔbono fɛ kya gyi mɔ fɛŋ' baa gyi mɔ de fɛ' nyanga.

<sup>10</sup> Fɛ' bara fɛye-nyoro gɛsɛ sa Wura Wurubuaare, de mɔ, mɔ, ɔ' diire fɛye.

<sup>11</sup> Me-nanboana Yesu asonbo, fɛŋ sa fɛ' tɔgɛ ilaa nyenyɛn kyu lii abara so. Nyamesɛ ɔbono ɔ kya tɔgɛ ilaa nyenyɛn kyu lii mɔ-nanbo so abɛɛ ɔ kya bun mɔ-nanbo gipueɛ mɔ, kaase mɔ kya tɔgɛ ilaa nyenyɛn lii Wurubuaare nbara mɔ so ne, abɛɛ ɔ kya bun Wurubuaare nbara mɔ gipueɛ ne. Fo ɔbono fo kya bun Wurubuaare nbara mɔ gipueɛ mɔ, foŋ baa fo kya gyi nmɔ so ne. Fo san fo kya kyu fo-nyoro yɛɛ fo bo ɔkpa de fo' kere yɛɛ nbara ndɛ gi boran, abɛɛ ndɛ giŋ boran.

<sup>12</sup> Wurubuaare mɔ-nkon ne n bo ɔkpa de ɔ' yela nbara sa anyamesɛ. Mɔ-nkon ne n bo ɔkpa de ɔ' gyi asa nbɛlɛ bun gipueɛ. Mɔ ne nan taalɛ mɔlɛgɛ fo nyamesɛ de fo' nye ɔkyenaten mɔ asɛ, ne mɔ kee ne nan taalɛ yɛgɛ fo-ɔkyenaten mɔ asɛ

o' lii fo-gibaa. Imoso fo nyamese fo ne n gye ane de fo' bun fo-nanbo nyamese gipuee?

*Okpa Kamaase So Mo Feh Sa Fe' Nyiile Feye-Nyoro*

<sup>13</sup> Ide kon fe' yela giso de fe' nu me ase. Feye ako fe ti taale toge yee, "Nde abee oke mo a laa kpe osowole baare so. A kpe mo, a laa gyi gesi nno de a' wora gesun laare aterebi."

<sup>14</sup> Fe kya toge genen faa mo, fe nyi oke-lee? Nyamese de daa fee nbokyu. Nyenyenge mo, gi kya soro gi yele faa nyolen. Owi o baa dii mo, gi nna.

<sup>15</sup> Nkana i kaabore fo' toge daa yee, "Nengyene Wurubuaare gi kyule mo, a laa kyena nkpa de a' wora ide abee imo ide."

<sup>16</sup> Fe kya wora genen mo, fe kya nyiile feye-nyoro ne fe kya gyiide. Genen nyoro ginyiile gide onan pewu in boran.

<sup>17</sup> Fe' bii yee nengyene fo nyamese fo nyi ilaa ibono i kaabore fo' wora, ne fon wora imo mo, i gye ilaa nyenyen sa fo.

## 5

*Abono Me Gye Aterebi Awura Mo Me' Wora Laakaare*

<sup>1</sup> Ide kon, feye aterebi awura mo, fe' yela giso de fe' nu me ase. Fe' su de fe' peere ansi saawo lii olaawuse obono o laa baa tu feye mo so.

<sup>2</sup> Feye-awurato abono fe bo mo a laa gyo nyida, ne feye-akuru a laa bingiri igyoonokpakpa awesansan.

<sup>3</sup> Feye-isika koko de feye-isilibaa i laa yere koro. Giyere gibono feye-ilaa ide i laa yere mo ne

nan læe nyiile yee feŋ wɔra Wurubuaare gelaare. Imɔso genen ne feye-nyoro gibi mɔ gi laa dɛe kee ne. I lii fɛe fɛ baala-baala daa awurato yela anyamese gɛkyena nke laalaaloge nde dɔ.

<sup>4</sup> Fɛ' nu yee feye-gesun aworabo abono me dɔɔ feye-ndɔɔana sa feye mɔ, fɛ kudi mɔmɔ gyi kine feŋ ka ɔmɔ akɔ. Me kya lɔgedɛ ne mɔmɔ-nlɔgedɛ mɔ gi loo Wura Wurubuaare ɔbono ɔ gyɛ Sawura mɔ aso dɔ.

<sup>5</sup> Giwaabi de ɔkon gigyi gɛkyena ne fɛ kyu kyena gesinkpan so. Fɛ san fɛe nbue nbono me gyi loo nfo pei ne me kya mɔɔ nmɔ mɔ. Feye kee Wurubuaare laa biide feye-giso abere abono ɔ laa gyi anyamese nbele mɔ.

<sup>6</sup> Abono mɔmɔ-asen dɔ i boran mɔ, fɛ ten mɔmɔ-nnɔ bun mɔmɔ gipueɛ. Me meŋ tɔge feye sei, ne fɛ dabɔle mɔɔ mɔmɔ.

### *Fɛ' Nye Gisen Kaabore Wura Yesu O' Kii Ba Gesinkpan So*

<sup>7</sup> Me-nanboana Yesu asonbo, fɛ' nye gisen kaabore Wura Yesu o' kii ba gesinkpan so. Fɛ' laa ansi kere genɔɔbono dɔɔbo kya nye gisen gyoo abere abono mɔ-ilaa duuse i kya wɔra ilaa gyise de ɔ' nye agyan mɔ. ɔ kya nye gisen gyoo nyangbon gyangbarase de gikye inyangbon.

<sup>8</sup> Imɔso feye kee fɛ' nye gisen feye-gɛkyena dɔ genen. Fɛ' da gikan yele feye-ayaa so gisɔgyi gibono fɛ bo sa Yesu mɔ dɔ. I lii fɛe gɛkaabono Wura Yesu laa kii ba gesinkpan so mɔ gɛ fuude.

<sup>9</sup> Me-nanboana, fɛ meŋ sa fɛ' lɔgedɛ de feye-nanboana yee ɔmɔ ne n kya wɔra feye de Wurubuaare o' bun feye gipueɛ. Fɛ' nyingi yee i



man̄ keɛla ne Wurubuaare laa baa gyi anyamese pɛwu nbeɛ. Ɔ ti ɔ yeɛ feye-nbunono gbaa.

<sup>10</sup> Fe' laa ansi kere Wurubuaare ikalan atogɛbo mɔ. Abere abono me kyu Wurubuaare ginyen me kya toge Wurubuaare agyebi mɔ ma-a sa asa mɔ, me wu ɔlaawuse. Me-nanboana, fe' kyu gisen gibono me nye momo-ɔlaawuse do mɔ kyu wɔra sinkaala sa feye-nyoro.

<sup>11</sup> Abono me wu ɔlaawuse ne me taale nye gisen keda Wurubuaare ɔson mɔ kpaɛ lii mɔ, a kya kyu momo yee me gye amudensebo. Fe' nyingi genɔbono Gyoobu gi wu ɔlaawuse gikyo ne ɔ dabɔle nye gisen soɔ Wurubuaare gyi kpaɛ lii mɔ. Laalaloge mɔ, feɲ wu ilaa ibono Wura Wurubuaare gi baa wɔra sa mɔ mɔ? Wura Wurubuaare gye daa otolonbo. Ɔ tansi ɔ kya su asa so.

<sup>12</sup> Me-nanboana, ibono pɛwu ne toge faa gemara mɔ, nan toge feye ibono i tiri gikyo mɔ. Imo ne n gye yee feɲ sa fe' toge yee, “Ne kere fee soso,” abee “Ne kere fee gesinkpan” abee “Ne kere fee ilaa banban iko.” Fe' yee feye-“kuaa” ɔ' wɔra “kuaa”, de feye-“en” ɔ' wɔra “en,” de Wurubuaare ɔɲ sa ɔ' nye bun feye gipueɛ.

<sup>13</sup> Imoso oko bo feye do ɔ kya wu ɔlaawuse? Kaase mɔ ɔ' dalaa. Oko bo feye do ibono mo-gisen do i bo mɔ okon? Kaase mɔ o' bii ilon yen Wurubuaare.

<sup>14</sup> Oko bo feye do ɔ kya lo? Kaase ɔ' da gibaa tere Yesu ɔson mɔ do abelense de me' baa dalaa sa mɔ de me' kyu nfo kyu woroge mɔ Wura Yesu ginyen do.

<sup>15</sup> Nengyene me kyu gisoo gyi dalaa mɔ, ɔlɔbo

mɔ laa nye alanfiya. Wura Yesu laa kosore mɔ, ne fɛɛ ɔlɔbo mɔ gi wɔra ilaa nyenyen mɔ, ɔ laa kyu kyɛɛ mɔ.

<sup>16</sup> Imɔso fɛ' lɛɛ fɛye-ilaa nyenyen ibono fɛ kya wɔra mɔ tɔge sa abara de fɛ' dalaa sa abara. Imɔ ne nan yɛge Wurubuaare laa nye kyu kyɛɛ fɛye de fɛ' nye alanfiya. Ɔbono mɔ-gisen dɔ i boran sa Wurubuaare mɔ gi dalaa lii mɔ-gisen dɔ mɔ, genen gɛdalaa gɛbono ge bo gya ne ge kya wɔra gɛsun.

<sup>17</sup> Ilaagya gi wɔra nyamesɛ fɛɛ aye ɔnan. Owi ɔko dɔ mɔ, ɔ dalaa sa Wurubuaare lii mɔ-gisen dɔ yɛɛ nyangbon ɔŋ sa ɔ' da. Gɛsintin mɔ, nyangbon mɛŋ da gɛsinkpan so nsi nsa de gibaafon.

<sup>18</sup> Imɔ gemara mɔ, ɔ kii dalaa kole Wurubuaare yɛɛ ɔ' yɛge nyangbon ɔ' baa da kon. Ne gɛsintin mɔ, Wurubuaare gi nu mɔ-gɛdalaa ne ɔ yɛge nyangbon gi baa da, ne gɛsinkpan mɔ ge kii nye wɔra agyudɔ.

<sup>19</sup> Me-nanboana, nengyene fɛye dɔ ɔko gi fue Yesu gɛsintin ɔkpa mɔ ne ɔko gi taale kiiri mɔ ba mɔ, kaase mɔ gi wɔra ilaa.

<sup>20</sup> Fɛ' bii yɛɛ ɔbono ɔ taale lɛɛ ilaa nyenyen ɔwɔrabo mɔ lii mɔ-ilaa nyenyen ɔkpa mɔ dɔ genen mɔ, ɔ mɔlɛge mɔ de ɔŋ sa ɔ' fue mɔ-lɛwu gemara ne. Kaase mɔ kee laa nye mɔ-ilaa nyenyen gikyɔ i' kpaare fue sa mɔ.

**ḠḠḠḠ ḠḠḠḠ, ḠḠḠḠ ḠḠḠḠḠḠ ḠḠ ḠḠḠḠ  
ḠḠ-ḠḠ ḠḠḠḠḠḠ ḠḠ ḠḠḠḠ ḠḠ  
The New Testament in the Gikyode language**

copyright © 2020 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Gikyode

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-17

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

4cc402b4-139a-5f33-9af9-fbf62307f663